ಪಿಂಗಡ

✍️ ಕೌಡೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಇಟೆಲಿ

ಪಾತೆರದ ಗಲಗೆ (ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ) ದಿಂಜಿದ್ ತಮೆಲುನ ತುಲು ಒಂಜಿ ಪೆರ್ಪುಲ್ಲ (ಸಮೃದ್ಧ) ಬಾಸೆ. ಒಂಜಿ ಬಾಸೆದ ಪದ ಸಂಪೊತ್ತು ಆ ಬಾಸೆ ಪಾತೆರು ಜನೊಕುಲೆನ ನಿಲೆ (ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನ), ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೇಲೆ (ಉದ್ಯೋಗ), ಆಚಾರ ವಿಚಾರ (ಸಂಸ್ಕೃತಿ) ನ್ ಹೊಂದೊಂದು ಇಪ್ಪುಂಡುಗೆ. ಎಸ್ಕಿಮೊ ಬಾಸೆಡ್ ಪದ್‌ನಾಲ್ ನಮೂನೆದ ಸಿಮ (snow) ಉಂಡುಗೆ. ನಮ್ಮ ತುಲುಟು ಐಕ್ ಸರಿಗಟ್ಟ್‌ದ ಸಬ್ದನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಸಿಮ ಪಂಡ ಚಲಿ, ಚವುಲಿ, ಚಪ್ಪೆ ಪಂದೇ ನಂಕ್ ಅರ್ತ ಆಪಿನಿ. ನೀರ್ದ ಪೂ ಅತ್ತ್‌ಡ ನೀರ್‌ದ ಪೊಡಿ ಪಂದ್ ನಮನ ಮಂಡೆಗ್ ಬರ್ಪುಜಿ. ಅವ್ವೆ ಚಲಿ ಪ್ರದೇಸ (ಶೀತ ವಲಯ)ದ ಅಲಾಸ್ಕಾಡ್ ಮುನ್ನೂತ ಅಜಿಪ ದಿನಲಾ ನಾನಾ ನಮೂನೆದ ಸಿಮ ದೊರಿಯೊಂದು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಅವ್ವೇ ತುಲು ಬಾಸೆಡ್ ಅರಿಕ್ ಸಂಬಂದ ಪಟಿನ ಏತ್ ಸಬ್ದೊಲು ಉಲ್ಲ. ಕೆಯಿ, ಬಯಿ, ತಲು, ಮಕ್ಕ್, ತುರ್ಂಬು, ಒಡ್ಡು, ಬಾರ್, ಉಮಿ, ತೌಡು (ರಡ್ಡ್ ಬಗೆತ, ಒಂಜೈತ ರುಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್ ತಿನೊಂದು ಇತ್ತೆರ್....ತೌಡ್ ರುಟ್ಟಿ) ಬಾರ ಮಂಡೆ (ಒಂಜಿ ಬಾರ್ ನನೆಪುನ ಮನ್ನ್‌ದ ಮಂಡೆ, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಬಾರ್‌ದ ಕೊಡಿಟ್ ಚೂಂಪೆದ....). ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಅರಿಕ್‌ಲಾ ನುಪ್ಪುಗುಲಾ ಒಂಜೇ ಸವುದ. ಅಂಚೆನೆ ತಾರೆಗ್ ಸಂಬಂದ ಪಟಿನ ತೆಪ್ಪುಡ್ಡ್ ತೆಪ್ಪರ್ಗೆ ಮುಟ್ಟ ಏತೊಂಜಿ ಸವುದೊಲು ಉಲ್ಲ.

ಅಂಚೆನೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದ South (ತೆನ್ಕಾಯಿ) ದಿಕ್ಕ್‌ಗ್ ಆ ಪುದರ್ Sunth (Sun+th = ಸೂರ್ಯ+ನ) ಸಬ್ದೊಡ್ಡ್ ಬಯಿದಿನಿಗೆ. ಪಂಡ ಸೂರ್ಯನ ದಿಕ್ಕ್! ಎಲಾ ಕತೆನೆ? ನಮ್ಮ ಊರುಡು ಸೂರ್ಯೆ ಮೂಡಾಯಿಡ್ ಮೂಡುವೆ, ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ ಕಂತುವೆ, ಮೊಗಲೆಗೆಂಚ ತೆನ್ಕಾಯಿಡೇ ತೋಜೊಂದು ಇಪ್ಪುನು? ಸ್ಕಾಟ್ಲೆಂಡ್ ದಂಚಿನ ಉತ್ತರ ಧೃವೊಗು ಮುಟ್ಟದ ಊರುಲೆಡ್, ಪಗೆಲ್ ದೇವೆರ್ ತೆನ್ಕಾಯಿಡೇ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ನಮ್ಮ ಮುಡಾಯಿ ಮಲೆ, ಕನ್ನಡೊಡು ಪಡ್ಡಾಯಿ ಗಟ್ಟ. ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೊಲು ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್, ಆಪೆಲ್‌ಡ್ ಇಪ್ಪುನತೇ?

ಅಂಚ ಒಂಜಿ ವಸ್ತ್‌ನ್ ರಡ್ಡ್ (ಅತ್ತ್‌ಡ ಮಸ್ತ್ ತುಂಡು) ಮಲ್ಪುನ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಬೆರಕೆ ಆತಿನ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವಸ್ತ್‌ಲೆನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮಲ್ಪುನ ಪಿಂಗಡ (separation)ದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಡ್ ಏತ್ ನಮೂನೆ ಉಂಡು ತೂಲೆ.

ಪೊಲಿಪುನು: ಬಜಿ ಕಯಿಟ್ ನುಂಗುದಿನ ಕೋಲುನು ರಡ್ಡ್ ಕಡೆಟ್ ಪತ್‌ದ್ ಬಗ್ಗಯರ್‌ಡ ಪೊಲ್ಯುಂಡು. ಪಜ್ಜಿ ಕೋಲು ನುರಿಯು, ರಡ್ಡ್ ತುಂಡ್ ಆವಂದೆ ಇಪ್ಪರೆಲಾ ಇಯಾವು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಮುರಂಪುದ ಗಂಟ್‌ಡ್ ದೀದ್, ರಡ್ಡ್ ಅರುನುಲಾ ತಿರ್ತ್ ಮುಕ ಬಗ್ಗಾವ, ಕೋಲು ಪೊಲಿಪರೆ. ಮರ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ತೆಲ್ಪುದ ಕಲ್ಲ್, ಸ್ಲೇಟ್ ಕಯಿಟ್ ಪೊಲಿಪೊಲಿ.

ಕುದ್ಪುನು: ತಪ್ಪು ಕುದುಪುನು ಬಯ್ ಕತ್ತಿಡ್. ಬಾರೆದಿರೆ ಕುತ್ತು ಗೆಪ್ಪುನು, ಕುಕ್ಕು ಪೆಲಕಾಯಿ ಕುದುಪುನು. ಬಾರೆದ ಪರ್ಂದ್ದ ಪನ್ಯ ಕೈಲ್ದ್ದ ಕುತ್ತು ಗೆಪ್ಪುನು. ಮುಲ್ಪ ಕತ್ತಿನ್ ಒತೂದು ದುಂಬು ಪಿರ ಒಯಿಪುವ, ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ. ಅಂಚನೆ ಮರ ಕುದುಪುನು ಪಂದ್ ಕೇಂದ್ ಇಪ್ಪರ್. ಅಡ್ಡ ಮುರಿಟ್ ಮರ ಕುದುಪುವೆರ್. ರಡ್ಡ್ ತುಂಡು ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಸಿಗಿಪುನು: ಮಲ್ಲ ಮರೆತ ಕುದೆನ್, ದಡೆಕ್ ಪಾಡ್ದ್, ಕುದೆತ ಮಿತ್ತ್ ಒರಿ, ತಿರ್ತ್ ಒರಿ ಉಂತುದು ಗರ್ಗಸ್ಡ್ ಸಿಗಿತ್ದ್ ಪಲಾಯಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮರತ ಅಂಡ ಅವು ಕುದುಪುನು ಸರಿ ಅತ್ತ್, ಮರ 'ಸಿಗಿಪುನು' ಗರ್ಗಸ್ಡ್. ಬೆದರ್, ಬಾರೆದಿರೆ ಸಿಗಿಪುವ.

ಬಾರ್ಯುನು: ಮಲ್ಲ ಮರತ ಕುದೆಕ್ಲೆನ್ (ಬೊಡ್ಡೆ, stem) ನಾಲ್ ಮೆಯಿತ ಕೆತ್ತೆ (ಚೂಲಿ, ತೊಗಟೆ) ಚಚ್ಚೌಕ ಮಡುಟು ಕೆತ್ತುವೆರ್. ಅಂಚ ಕೆತ್ತುನೆನ್ 'ಬಾರ್ಯುನು'. ಹದೊಟು ಪಿಜಿರುನ ಬಡ್ದೆರೆನ್ 'ಬಾರ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಕುದೆ' ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾರ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಕುದೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ದಡೆಕ್ ಪಾಡ್ದ್, ಸಿಗಿಪುವೆರ್.

ಕೊಯ್ಪಿನಿ: ಕೆಯಿ ಕೊಯ್ಪಿನಿ, ಪರ್ಕತ್ತಿಡ್. ಮುಲ್ಪಲಾ ಪರುತ ಕತ್ತಿಡ್, ಕೆಯಿನ್ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕುದುಪುವ, ಆಂಡಲಾ ಕೆಯಿ ಕೊಯಿಪುನು ಪಂದೇ ಪನ್ಪೆರ್. ಕುಕ್ಕು, ಪೆಜಕಾಯಿ, ಗೊಂಕು ಕಯಿಟ್ ಅತ್ತ್ಡ ತೊಡಂಕ್ಗ್ ಕಟ್ದಿನ ಕೊಕ್ಕೆಡ್ ಕೊಯಿಪಿನಿ. ಪೆಲಕಾಯಿ ಕತ್ತಿಡ್ ಕೊಯ್ಪ. ಕರ್ಂಡೆ, ಮುಂಚೆಲಾ ಕೊಯ್ಪ.

ಪಗಿಪುನು: ಒರ ಒರ ಮರತ (ಗೆಲ್ಲ್ದ ಅತ್ತ್) ಗುಜ್ಜೆ ಆಂಡ, ತೊಟ್ಟು ಪಗಿತ್ತ್ ಗೆಪ್ಪುವ. ಅಂಚೆನೆ ಕಾವೆರ್ದ ಬಡು, ಮರಡ್ದ್ ಪಗಿತ್ ಗೆಪ್ಪೊಡು, ಕಡ್ತ್ದ್ ಅತ್ತ್. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಪಗ್ಯುನು ಪಂಡ ಮನ್ನ್ ಜರಿದ್ ಬೂರುನು. ಉಗ್ಗೆಲ್ ಪಗ್ಯುನು, ಜರೆ, ಗುಡ್ಡೆ ಜರಿವುನ್ಯೆವೆನ್ ಪಗ್ಯುನು ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಡ ಮರತ ಗೆಲ್ಲುಲುಲಾ, ಒರ ಒರ ಪಲೊಕುಲು (ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಪೆಲಕಾಯಿ) ಮಸ್ತ್ ಆಂಡ ಪಗ್ಯುವಾ. ತುಂಡಾಪಿನಿ ಬೇತೆ, ಪಗ್ಯುನು ಬೇತೆ. ಎಲ್ಯ ಎಗ್ಗೆ ಮಲ್ಲ ಗೆಲ್ಲ್ದ ಕಬರ್ದಲ್ಪ, ಅತ್ತ್ಡ ಮಲ್ಲ ಗೆಲ್ಲ್ ಮರತ ಕಬರ್ / ಸಂದ್ (joint)ಲೆನ್ ಬಿಚ್ಚಾಯರ್ದ, ಸಂದ್ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ದ್ ಪಗ್ಯುವ.

ಮುಯ್ಯ್ಪುನು: ಅಂಚ ಪೂ ಕೊಯ್ಪಿನಿ, ಬಚ್ಚಿರೆ ಕೊಯ್ಪಿನಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಅವು ಸರಿ ಅತ್ತ್. ಗಿಡೊಡ್ದ್ ಪೂ, ಬೂರುಡ್ದು ಬಚ್ಚಿರೆ ಮುಯ್ಯ್ಪುನು. ಎಚ್ಚಾದ್ ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್ದ ಉಗ್ಗುರುಡು ಕಿಂಕ್ದ್ ಮುಯಿಪುನು. "ಉಗುರು ಮುಯಿತ್ದ್ ನೀರ್ಗ್ ಪಾಡುಜೆ" ಪನ್ಪಿ ತುಲುವ ಪಾತೆರೊಡೇ, ಮುಯ್ಪರೆ ಉಗುರು ಬೋಡು ಪಂದ್ ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಸಶೇಷ.